

АНОТАЦІЇ

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ДО РОБОТИ В СІЛЬСЬКІЙ ШКОЛІ

Олена Біла

Деякі аспекти підготовки майбутніх фахівців соціономічної сфери до оргпроекування добровільних дитячих і молодіжних об'єднань

У статті визначено необхідність підготовки майбутніх фахівців соціономічних професій до організаційного проектування добровільних дитячих і молодіжних об'єднань. Систематизовано результати започаткованих організаційно-проектних ініціатив студентів з акцентом на їх втілення у дитячих і молодіжних установах різного типу.

Ключові слова: майбутній фахівець соціономічної сфери, добровільне об'єднання дітей і молоді, організаційне проектування, оргпроект.

Надія Брижак

Творча педагогічна діяльність, як одна з педагогічних умов формування готовності майбутніх вчителів початкових класів до краєзнавчо-туристичної роботи

У статті досліджується творча педагогічна діяльність майбутнього вчителя початкових класів, яка є однією з педагогічних умов формування готовності майбутніх вчителів початкових класів до краєзнавчо-туристичної роботи.

Ключові слова: творча педагогічна діяльність, педагогічна умова, майбутній вчитель початкових класів, краєзнавчо-туристична робота.

Алла Веремчук

Проблеми і перспективи дистанційного навчання у ВНЗ

У статті розкривається поняття «дистанційної освіти». Визначено показники оцінки якості впровадження та застосування дистанційного навчання. Сформовано першочергові заходи по впровадженню дистанційної освіти у ВНЗ. Виділено негативні сторони, підходи вирішення проблем, а також перспективи дистанційної форми навчання.

Ключові слова: дистанційне навчання, дистанційна освіта, проблеми дистанційного навчання, перспективи дистанційного навчання, проблеми дистанційної освіти, перспективи дистанційної освіти.

Наталія Гордуз

Інтерактивні технології у перепідготовці вчителів початкової школи

Автор статті розкриває питання технологічної перепідготовки вчителів початкових класів, оскільки саме технологічний підхід у перепідготовці педагогічних кадрів сприятиме підвищенню фахової компетентності вчителя початкової школи в період переходу на нові стандарти навчання. Розкривається питання інтерактивних навчальних технологій, їх переваг та умов запровадження.

Ключові слова: перепідготовка, початкова школа, інтерактивні технології.

Тамара Гуменникова

Педагогічний супровід підготовки менеджера освітньої сфери до управління дитячим рухом

Стаття присвячена проблемам підготовки менеджера освітньої галузі. Визначена роль керівника закладом освіти в управлінні дитячим та молодіжним рухом. Представлений апробований методичний сервіс супроводу підготовки магістрів, що

навчаються за спеціальністю «Управління навчальним закладом» з наданням кваліфікації «Керівник підприємства, установи та організації (у сфері освіти та виробничого навчання)» у площині досліджуваної проблеми.

Ключові слова: менеджер освітньої галузі, управління дитячим та молодіжним рухом, методичний сервіс.

Анна Лозенко

Формування у майбутніх учителів початкової школи інтелектуальних умінь в процесі вивчення курсу «Дидактика»

У статті теоретично обґрунтовано структуру та класифікацію інтелектуальних умінь майбутнього вчителя. Розроблено систему завдань, які сприяють формуванню у студентів спеціальності «Початкове навчання» інтелектуальних умінь в процесі вивчення курсу «Дидактика».

Ключові слова: майбутні учителі, формування умінь, дидактика, класифікація.

Віра Мелешко

Функціонування освітнього округу як механізм оновлення шкільної мережі у сільській місцевості

У статті розкриваються методологічні підходи до функціонування нової структури в мережі закладів системи загальної середньої освіти – освітнього округу, що досліджуються у рамках експерименту. Сформульовано принципи створення нової структури, визначено сукупність пріоритетів функціонування освітнього округу, що здійснюється на основі взаємодії навчальних закладів, кооперації та інтеграції їхньої діяльності, рівневого управління цією структурою.

Ключові слова: освітній округ, управління освітнім округом, регіональна система освіти, рівні управління загальноосвітньою школою, якість освіти, критерії оцінювання якості функціонування освітнього округу.

Людмила Роєнко

Підготовка студентів до удосконалення графічних навичок письма молодших школярів

У статті розглядаються проблеми відхилення у почерку майбутніх учителів початкових класів, шляхи їх подолання; вплив почерку учителя на якість письма учнів. Розкрито форми роботи під час опанування методикою удосконалення каліграфічного письма в учнів 2–4 класів. Охарактеризовано особливості проведення каліграфічних хвилинок у початкових класах.

Ключові слова: формування почерку, порушення каліграфічного письма, каліграфічні хвилинки, індивідуальні хиби почерку

Катерина Степанюк

Дослідницькі уміння в контексті загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів початкової школи

У статті розглядаються поняття дослідницьких та педагогічних умінь у контексті загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Акцентується увага на педагогічній практиці як ефективному засобі формування дослідницьких умінь та подаються результати власних експериментальних досліджень.

Ключові слова: дослідницькі уміння, педагогічні уміння, загальнопедагогічна підготовка, педагогічна практика.

Тамара Торчинська

Підготовка студентів до роботи над фразеологізмами з метою формування культури спілкування молодших школярів

У статті розглядаються особливості підготовки студентів до роботи над фразеологізмами з метою формування культури спілкування молодших школярів. Це питання займає вагомe місце у структурі професійно- мовленнєвої діяльності вчителя початкових класів.

Ключові слова: підготовка студентів, педагогічна діяльність, педагогічне спілкування, мовленнєва компетенція, фразеологізми, культура спілкування.

ДИДАКТИКА, МЕТОДИКА, НОВІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Ольга Комар

Дидактичні принципи підготовки майбутніх учителів до запровадження інтерактивної технології

У поданій статті автор розкриває поняття принципу навчання, ознайомлює з позиціями різних вчених стосовно принципів навчання. Враховує особливості навчально-виховного процесу у вищому педагогічному навчальному закладі України. Узагальнює передовий досвід підготовки майбутніх учителів у різних ВНЗ і визначає принципи підготовки майбутніх вчителів до застосування інтерактивної технології навчання.

Ключові слова: принцип навчання, підготовка майбутніх учителів, застосування інтерактивної технології

Оксана Коханко

Використання матрично-модульної технології проектування уроку в ході педагогічної практики студентів спеціальності «Початкова освіта»

Дана стаття висвітлює питання підготовки студентів – майбутніх вчителів початкової школи – до проєктивної діяльності. В ній розкриваються особливості формування у студентів комплексних умінь проектування уроку засобами матрично-модульної технології в ході різних педагогічних практик: педагогічна практика «Шкільний день» (2 курс), пропедевтична практика (3 курс), навчально-виробнича практика (4 курс).

Ключові слова: проектування уроку, матрично-модульна технологія, дидактико-методична матриця, педагогічна практика.

Оксана Перець

Експериментальна перевірка ефективності формування професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів

У статті розглядається проведення експериментальної перевірки ефективності технології формування професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів в умовах кредитно-модульної системи вищого навчального закладу.

Ключові слова: вчитель, професійна компетентність майбутнього вчителя, технологія формування професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів.

Тетяна Радзівіл

Дидактичні принципи організації навчального процесу майбутніх вчителів початкової школи до викладання музики молодшим школярам

Автор досліджує дидактичні принципи організації навчального процесу майбутніх вчителів початкової школи до викладання музики молодшим школярам. Стаття

присвячена принципам, що є доцільними у підготовці студентів педагогічного коледжу до навчання музики молодших школярів з позиції педагогічного мислення.

Ключові слова: дидактичні принципи; гуманістична спрямованість; професійна спрямованість; науковість; систематичність; системність; свідомість, активність й самостійність студентів; індивідуальний підхід; наочність навчання; міцність засвоєння знань, умінь, навичок.

Ірина Шевчук

Активізація мислення учнів початкових класів на уроках математики

У статті висвітлена актуальність проблеми розвитку активності мислення учнів початкових класів засобами математики при роботі над новим матеріалом у процесі його аналізу, а також при використанні ефективних методів навчання.

Ключові слова: активізація розумової діяльності учнів, аналітичне міркування, зіставлення і протиставлення.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ Й УЧНЯ

Тетяна Воробйова

Диференціація компонентів креативної компетентності молодших школярів

У статті представлений зміст та компонентний аналіз креативної компетентності, охарактеризовано концептуальні підходи вчених до тлумачення проблеми креативності молодших школярів та проаналізовані основні складові кожного компоненту.

Ключові слова: креативність, компетенція, компетентність, творчі здібності, компоненти креативної компетентності.

Людмила Гусак

Психологічні передумови асоціативного навчання іноземної мови учнів першого класу

В статті автор розглядає психологічні особливості навчання іноземних мов молодших школярів. Особлива увага приділяється необхідності раннього навчання іноземних мов. Виходячи з розглянутих положень автором пропонується використання асоціативних символів на уроках іноземних мов у початковій школі.

Ключові слова: іноземна мова, учні першого класу, асоціативне навчання

Алла Лопухівська

Особливості формування комунікативної компетентності учнів сільської школи

У статті висвітлено змістове наповнення ключових понять проблеми, визначено особливості компетентнісного підходу, обґрунтовано суттєві характеристики комунікативної компетентності учнів сільської школи.

Ключові слова: компетентність, комунікативна компетентність, сільська школа.

Марія Оліяр

Наукові підходи до проблеми формування комунікативно-стратегічної компетентності майбутніх учителів початкових класів

У статті охарактеризовано поняття «комунікативно-стратегічна компетентність». Визначено основні наукові підходи до проблеми формування комунікативно-стратегічної компетентності майбутніх учителів початкових класів та шляхи їх реалізації.

Ключові слова: комунікативно-стратегічна компетентність, особистісно-прагматичний підхід, компетентнісний підхід, комунікативно-діяльнісний підхід, культурологічний підхід, системно-синергетичний підхід.

Дмитро Пріма

Правова культура особистості в контексті аксіології

У статті висвітлюються аспекти сутнісної характеристики поняття «правова культура особистості» в контексті соціально значущих аксіологічних особистісних орієнтирів, з позицій аксіологічного підходу як пріоритетного у сфері ідеології та гуманістики.

Ключові слова: правова культура, правове виховання, цінності, правові цінності, аксіологічний підхід, аксіологічні орієнтири особистості, духовні цінності правового характеру.

Діхуа Ху

Критерії та показники формування полікультурності в процесі навчання студентів іноземців

У статті розглянуто проблему полікультурного становлення особистості студента-іноземця, який навчається у педагогічній вищій школі; розкрито критерії та показники полікультурного формування особистості.

Ключові слова: полікультурне виховання, критерії та показники полікультурності особистості.

ВИХОВНА РОБОТА

Олександр Безлюдний

Методи сімейного виховання дітей у контексті сучасного стану суспільства

Стаття присвячена проблемі методів сімейного виховання в сучасному суспільстві, різним підходам до їх класифікації, специфіці використання різних методів виховання дітей у сімейному мікросередовищі.

Ключові слова: сімейне виховання, виховання дітей, методи, підходи, суспільство

Лілія Коробова

Місце дитини в системі соціального виховання України (20-ті – початок 30-х рр. ХХ ст.)

У статті розглядаються особливості системи соціального виховання в Україні у 20-х – на початку 30-х рр. ХХ ст., а саме місце та становище дитини у даному процесі. Також автор розкриває зміст ключових понять досліджуваної теми.

Ключові слова: дитина, дитинство, соціалізація, виховання, соціальне виховання, система.

Марія Кузьма-Качур

Місце краєзнавства в системі навчально-виховного процесу початкової школи

В статті виокремлено специфічні особливості та місце краєзнавства в змісті предметів освітніх галузей початкової школи, його значення в підвищенні якості засвоєння навчального матеріалу. Конкретизовано можливості реалізації цілей, визначених у вимогах державного стандарту початкової школи.

Ключові слова: краєзнавство, краєзнавство в змісті предметів початкової школи, завдання краєзнавства.

Віталій Спіцин

Шляхи організації фізичного виховання підростаючого покоління у дитячих громадських об'єднаннях України (20–30 роки ХХ століття)

У даній статті аналізуються основні форми та методи організації фізичного виховання підлітків у дитячих організаціях України у 20–30 рр. ХХ століття. Характеризуються посилення уваги зі сторони держави до фізичного виховання підлітків. Зроблено висновки про те, що у досліджуваний період піонерська організація знаходить нові форми фізичного виховання підлітків, а контроль цим процесом з боку держави стає більш керованим.

Ключові слова: піонер, фізичне виховання, спорт, змагання, підліток.

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

Наталія Буракова

Становлення та розвиток шкільної гігієни у дискурсі радянської педагогіки 20-х років ХХ століття

У статті піднімаються питання, що висвітлюють профілактичну спрямованість медицини, зокрема питання гігієни дітей, знання фізіологічних особливостей, своєрідність плину хвороб у дітей різного шкільного віку, установлення причин, що викликають високу дитячу захворюваність і смертність.

Ключові слова: дитячий організм, школа, захворювання, оточуюче середовище, фізичний розвиток.

Олена Венгловська

Розвиток ідей суспільного дошкільного виховання в теоретико-практичній спадщині О. Дорошенко (20-ті роки ХХ-го століття)

У статті розкрито основні ідеї теоретико-практичної спадщини О. Дорошенко та її вплив на розвиток суспільного дошкільного виховання в Україні у 20-х роках ХХ століття. З'ясовано, що спадщина педагога спрямована на реалізацію в дошкільному вихованні ідей гуманізму, вільного виховання, організацію виховного процесу в дитячих садках на принципах природовідповідності та педоцентризму.

Ключові слова: Ольга Дорошенко, спадщина, суспільне дошкільне виховання, теоретична і практична діяльність.

Людмила Войтова

Поняття «громадські організації»: змістовий аспект

Проаналізовано сучасний підхід до тлумачення поняття «громадські організації», конкретизовано його зміст; розглянуто погляди дослідників на його суть; з'ясовано способи класифікації громадських організацій. З'ясовано, що до громадських організацій належать різного роду об'єднання: товариства, асоціації, громади, рухи, братства, клуби, союзи, ініціативні групи, спілки, земства тощо.

Ключові слова: громадські організації, рухи, об'єднання, товариства, асоціації, громади, змістовий аспект, класифікація.

Юрій Гайдученко

Роль культурно-просвітницького руху українських письменників у процесі становлення нових пріоритетів національної системи освіти 20-х років ХХ ст.

У статті зроблена спроба дослідити роль українських письменників у процесі становлення нових пріоритетів національної системи освіти 20-х рр. ХХ ст. Доведено, що активне використання позитивного педагогічного досвіду українських

письменників є сьогодні запорукою відродження й розвитку національної освіти й виховання в умовах демократичної Української держави.

Ключові слова: українські письменники, 20-ті роки XX століття, просвітницька діяльність і педагогічні погляди, вітчизняна педагогічна думка.

Зінаїда Гіптерс

Проблеми економічної освіти та хліборобського шкільництва на західно-українських землях у педагогічній спадщині Євгена Храпливого

У статті розглядаються прогресивні педагогічні ідеї Євгена Храпливого (1898–1949) з проблем економічної освіти та хліборобського шкільництва на західноукраїнських землях на початку XX ст., актуалізується можливість їх використання в сучасних умовах.

Ключові слова: Євген Храпливий, економічна освіта, хліборобське шкільництво, кооперація.

Інна Гончар

Розвиток теорії вільного виховання у зарубіжній та вітчизняній педагогічній думці кінця XIX – першої половини XX століття

Стаття містить дослідження теорії вільного виховання представників зарубіжної та вітчизняної педагогічної думки кінця XIX – початку XX століття. Виділено основоположні ідеї та принципи педагогіки свободи Е. Кей, М. Монтесорі, К. Вентцеля, Я. Чепіги та ін. На основі узагальнення ідей вільного виховання окреслено систему принципів, які складають концептуальну основу педагогіки свободи та об'єднують представників різних країн у процесі розвитку теорії вільного виховання.

Ключові слова: теорія вільного виховання, свобода, саморозвиток, вільний розвиток особистості, вільне виховання, природовідповідність.

Валентина Гончарук

Історія підготовки майбутнього вчителя до пошуково-експедиційної роботи в 20-х роках XX століття

У статті розглядається історія підготовки майбутніх педагогів до експедиційної українознавчої діяльності в нашій країні. Виділяється період 20-х років XX ст., коли підготовка вчителів здійснювалась у руслі українізації та мала значні успіхи. Національно свідомі викладачі та вчителі активно проводили пошуково-експедиційну роботу з учнями, що сприяло формуванню у молоді національної свідомості.

Ключові слова: підготовка вчителя, пошуково-експедиційна робота, українознавство, традиційна народна культура, національна свідомість.

Ольга Горецька

Формування громадянських поглядів у студентів на матеріалі літературних творів жінок-педагогів Західної України кінця XIX – початку XX століття

у статті розглядаються питання громадянського виховання студентської молоді в Україні; використання виховного потенціалу літературних творів жінок-педагогів Західної України кінця XIX – початку XX століття для формування громадянськості майбутніх учителів початкових класів.

Ключові слова: громадянське виховання, студентська молодь, літературні твори, жінки-педагоги.

Тетяна Дука

Зміст історико-краєзнавчої діяльності піонерської організації України у 60-ті роки ХХ ст.

У статті досліджено проблему змісту історико-краєзнавчої діяльності піонерської організації України у 60-ті роки ХХ ст. Схарактеризовано напрями та форми історико-краєзнавчої діяльності піонерської організації України у 60-ті роки ХХ ст. Проаналізовано основні історико-краєзнавчі заходи, спрямовані на вивчення рідного краю піонерами.

Ключові слова: піонерська організація, історико-краєзнавча діяльність, зміст, напрями та форми історико-краєзнавчої діяльності.

Лариса Йовенко

Питання мовно-літературної освіти вчителів у контексті українізації

У статті простежено основні досягнення українізації – прискорення ліквідації неписьменності, спонукання до осмислення кожним національних культурних цінностей, створення сприятливих умов для розвитку української мови і функціонування її в усіх сферах життя, початок становлення складових вітчизняної мовно-літературної освіти.

Ключові слова: українізація, освіта, мовно-літературна освіта, національне відродження, підготовка вчителя.

Ірина Карпич

Проблеми піонерської роботи серед жовтеньят на сторінках журналу «Дитячий рух» (20-ті – початок 30-х рр. ХХ ст.)

У статті здійснено аналіз публікацій журналу «Дитячий рух» (1925–1934 рр.), висвітлено проблеми роботи серед жовтеньят у 20-х – початку 30-х рр. ХХ ст. Автором виокремлено такі основні аспекти проблеми піонерської роботи серед жовтеньят у 20-х – початку 30-х рр. ХХ ст.: кваліфікована підготовка керівників та вожатих до роботи з жовтеньятами; розробка організаційних засад піонерської роботи з жовтеньятами (точного конкретного плану роботи серед жовтеньят і т.п.); взаємодія школи та піонерської організації; правильний добір форм та методів у роботі з жовтеньятами; розробка та використання методичного забезпечення піонерської роботи з жовтеньятами (правильний підбір літератури у вихованні жовтеньят і т.п.).

Ключові слова: жовтеньята, дитячий рух, журнал «Дитячий рух».

Наталія Коляда

Зародження концепції вітчизняного дитячого руху в контексті суспільно-політичних змін початку 20-х років ХХ ст.

У статті висвітлено історію зародження концепції вітчизняного дитячого руху в контексті суспільно-політичних змін та жвавої дискусії, боротьби думок представників різних суспільних течій початку 20-х років ХХ ст. Автором значну увагу приділено історії зародження та становлення дитячих організацій у Росії (згодом РРФСР як союзної республіки у складі СРСР) – історії часом спільній, взаємозумовленій, а іноді – відмінній.

Ключові слова: дитячий рух, концепція вітчизняного дитячого руху, суспільно-політичні зміни початку 20-х років ХХ ст.

Тетяна Кочубей

Роль друкарень і бібліотек у становленні та розвитку української педагогічної думки у другій половині XVII – кінця XVIII ст.

Розкрито роль друкарень і бібліотек у розвитку української педагогічної думки в другій половині XVII – кінця XVIII ст.; висвітлено особливості діяльності друкарень з поширення навчальної літератури. Розглянуто трансформаційні процеси, що мали місце в другій половині XVIII ст. і призвели до згорання видавничої справи.

Ключові слова: друкарні, бібліотеки, педагогічна думка, богословська і навчальна література.

Оксана Кравченко

Пролеткульт у системі державного управління культурно-просвітницькою діяльністю (20–30 рр. XX ст.)

У статті визначено місце Пролеткульту у системі державного управління культурно-просвітницькою діяльністю у 20–30 рр. XX ст., з'ясовано взаємовідносини комуністичної партії, радянських та профспілкових організацій та Пролеткульту, а також охарактеризовано його місце в системі диктатури пролетаріату.

Ключові слова: пролетаріат, Пролеткульт, культурно-просвітницька діяльність, Наркомпрос, культура, партія.

Інна Леонтєва

До проблеми індивідуалізації навчально-виховного процесу в кінці XIX – на початку XX століття

Стаття присвячена дослідженню проблеми індивідуалізації навчально-виховного процесу засобами шкільних характеристик, складання яких також виступало і важливим аспектом розвитку вітчизняної педагогічної психології в кінці XIX – на початку XX ст.

Ключові слова: індивідуалізація та диференціація навчально-виховного процесу, індивідуальні особливості учнів, шкільні характеристики, І. Сікорський, П. Лесгафт, Г. Россолімо, О. Лазурський.

Ольга Матрос

Громадська та культурно-освітня діяльність І. В. Лучицького у контексті просвітницького руху в Україні (кінець XIX – початок XX століття)

У статті висвітлено громадську, культурно-освітню діяльність І. В. Лучицького в кінці XIX – на початку XX століття. Охарактеризовано його постать як добродійника, організатора товариства письменності в Києві для освіти малозабезпеченого населення, допомоги незаможним студентам, сприяння єврейським учням, дітям робітників, сиротам, товариству облаштування жител і поліпшення побуту робітничого класу. Проаналізовано громадські організації, яким І. В. Лучицький надавав членські внески та був їх постійним членом.

Ключові слова: І. В. Лучицький, добродійність, Народна аудиторія, Київське товариство сприяння початковій освіті, Київське Товариство Грамотності.

Ірина Пальшкова

Народні початкові школи України в II половині XIX – на початку XX століття

У статті розкрито особливості організації навчального процесу в народних початкових школах України в II половині XIX – на початку XX століття. Акцентовано увагу на таких аспектах: впровадження нових методик викладання, використання на уроках наочності, стан програмно-методичного забезпечення, організація державного інспекторського контролю за роботою народних шкіл.

Ключові слова: вчитель народної початкової школи, народна початкова школа.

Лілія Пата

Будинок юннатів київського зоологічного парку: довоєнний період

В межах статті представлені результати дослідження довоєнного періоду гуртка юних натуралістів Київського зоопарку. Встановлено, що активність юннатів у Київському зоопарку у II половині 30-х років була дуже високою, а діяльність – різнобічною, а саме: керівництво гуртком вчених-зоологів, виїзди у наукові експедиції, систематичні спостереження сприяли вихованню у поколінні довоєнних юннатів цілої плеяди визначних особистостей.

Ключові слова: гурток, довоєнний період, юні натуралісти.

Наталія Педан

Семінар як форма підготовки організаторів дитячого руху в Україні (кінець 20-х років XX століття)

У статті здійснено історико-педагогічний аналіз районних та повітових семінарів підготовки організаторів дитячого руху в Україні у кінці 20-х років XX століття. Автор висвітлює основні етапи організації та проведення курсів, їх роль у підготовці організаторів дитячого руху.

Ключові слова: організатор дитячого руху, районні та повітові семінари, навчальні програми.

Юлія Підвальна

Історіографія дослідження просвітницько педагогічної діяльності О. Андрієвського

У статті здійснено історіографічний аналіз дослідження педагогічної і просвітницької діяльності О. Андрієвського. Встановлено, що є досить дослідженою його спадщина як письменника, педагога, історика, громадського діяча. Однак педагогічна і просвітницька спадщина О. Андрієвського вивчалася побіжно, фрагментарно, без належної оцінки його внеску в розвиток української педагогічної думки.

Ключові слова: О. Андрієвський, історіографія, джерельна база, педагогічна і просвітницька діяльність, громадський діяч.

Ірина Резніченко

Формування світоглядних переконань і життєвих цінностей О. Русова

У статті зроблено ретроспективний аналіз формування світоглядних переконань і життєвих цінностей відомого вченого, педагога, громадського діяча Олександра Русова. Встановлено, що родине виховання, тогочасне оточення та навчання в Київській гімназії й Київському університеті Св. Володимира заклало численний ряд моральних цінностей, що стали основою для формування національно свідомого громадянина, який все своє життя поклав на благо своєї держави.

Ключові слова: О. Русов, світоглядні переконання, життєві цінності.

Марина Селуянова

Наукова організація праці школярів у дослідженнях учених-педагогів першої третини XX століття

Статтю присвячено проблемі визначення наукової організації праці як предмету досліджень вчених у першій третині XX століття. Розкрито підходи педагогів щодо визначення наукової організації праці школярів. Зазначено ряд досліджень видатних вчених-педагогів, в яких подано ідеї та погляди на організацію праці учнів.

Ключові слова: наукова організація праці.

Алла Січкара

Організаційно-педагогічна діяльність К. О. Толмачевської

Стаття присвячена організаційно-педагогічній діяльності К. О. Толмачевської, зокрема висвітлено внесок К. О. Толмачевської у становлення і розвиток дошкільного виховання в Україні в першій третині ХХ століття.

Ключові слова: дошкільне виховання, організаційно-педагогічна діяльність, педагогічні погляди, ідеї діяльнісного підходу у вихованні.

Владислав Смирнов

Навчання протягом життя: від 1920-х до сьогодні

У роботі через освіту протягом життя розглянуті деякі проблеми розвитку людського капіталу. Досліджені витoki ідеї концепції освіти протягом життя, які беруть початок у вітчизняній освіті початку ХХ століття.

Ключові слова: Людській капітал, освіта протягом життя, позашкільна освіта, безперервна освіта, програма навчання протягом життя.

Людмила Соловей

Історичний досвід дитячого туристично-краєзнавчого руху в Україні (70–80 рр. ХХ ст.)

У статті розглядається стан дитячого туристично-краєзнавчого руху в Україні у 70–80-х рр. ХХ ст. Проаналізовано основні шляхи і форми організації підготовки туристичних кадрів для дитячого туризму.

Ключові слова: туристично-краєзнавча діяльність, дитячий туризм, туристичні кадри.

Інна Терешко

Проблеми національного виховання в педагогічній спадщині 1920-х років

Стаття присвячена аналізу педагогічних ідей провідних вчених 20-х років ХХ ст. щодо національного виховання. Розглянуто концепції національної освіти і виховання Г. Ващенка, В. Дурдуківського, М. Грушевського, М. Євшана, І. Огієнка, С. Русової, Л. Українки, К. Ушинського, І. Франка, у яких звернуто увагу на такі складові національного виховання, як патріотизм, громадянськість, національна самосвідомість, національні цінності, виховний ідеал, а також на шляхи та особливості його впровадження в навчальній та виховній практиці родини та школи.

Ключові слова: національне виховання, національна ідея, нація, національні цінності, патріотизм, 20-ті роки ХХ ст.

Уляна Терлецька

Зміст освіти Воздвиженської сільськогосподарської професійної школи Чернігівської губернії у 1920-х рр.

Розкривається зміст освіти у Воздвиженській сільськогосподарській професійній школі Чернігівської губернії на початку 20-х рр. ХХ ст. Здійснено аналіз архівних матеріалів. Встановлено ряд предметів, опанування яких передбачала загальноосвітня підготовка зазначеного періоду.

Ключові слова: Воздвиженська сільськогосподарська професійна школа, 20-і рр. ХХ ст., зміст освіти.

Інна Шоробура

Внесок Софії Русової у розвиток шкільної географічної освіти

В статті розглядаються проблеми шкільної географічної освіти в педагогічній спадщині С. Русової. Аналізується внесок С. Русової у розвиток географічних курсів та методик їх викладання. Розглядаються завдання шкільної географічної освіти цього періоду та можливі шляхи їх вирішення.

Ключові слова: шкільна географічна освіта, педагогічна спадщина, Софія Русова.
